

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Lauacrum concienie omnibus sacerdotibus perutile

Jacobus <de Gruytrode>

[Leipzig], 1495

Capitulum octauu[m] De pluralitate beneficio[rum]

urn:nbn:de:hbz:466:1-30750

Solum

uit episcopatum. et male se vixit. ⁊ pessime vixit. **I**deo ꝛecit
eū dominus pontifex inferni. **E**t quibus habem⁹ q̄ qui
libet nostrum caucius et fortius cōseruat suam bonitatē ⁊
iusticiam in imis q̄ in supnis. **I**mo ⁊ sanctus **M**artinus
dixit de se. q̄ maiorem gratiam sanctitatis senserit in se āte
episcopatū quā in episcopatu. **A**n̄te episcopatū duos mor-
tuos resuscitauit. **I**n episcopatu tantū vnū. **E**t hec de vij. c.

De pluralitate beneficiorum

Ca. viij.

Sed de clericis qui beneficiorū habent pluralitates
ait **B**ern. **O**mnis redditus beneficiorum pro no-
mine cristi sunt. eo q̄ **C**ristus precioso suo sangui-
ne huiusmodi promeruit. **I**deo de illo clerici sa-
cerdotes non debent thesaurizare. **N**ec cōsanguineos di-
tare. **N**ec meretricis vestire. **N**ec in delictis vel voluptati-
bus cōsumere. **S**ed moderate ex his redditibus debēt viue-
re. et superfluum pie in manus pauperum ⁊ cristifidelium
elargiri. **A**c bachelarios pauperes iurare ad magistrum et
magistros inopes ad doctoratum ad sancte matris ecclesie
decorē. et si dei catholice defensionē. **N**am quicquid p̄ter ne-
cessitatis victum et simplicem vestitū retines. tuum nō est
rapina est. sacrilegium est. **H**uic concordat **B**onavēnti
specialiter de canonicis dicens. q̄ ipi paucis debēt esse con-
tenti. **E**t vnicum beneficium cum dei timore habere. ⁊ illud
deuote deservire. **S**cientes q̄ patrimonium **J**hesu cristi pro
peccatis populi est designatum pro stipendio seruitutis. **S**i-
cut scriptus est peccata populi mei cōmedūt. **E**t subdit. **D**e
autē illis qui plura habent beneficia per vicarios distribu-
ta. **I**psi tollunt lanam. sed de ouibus nihil curāt. **E**t verū
erit illis quod dicitur. **Q**ui plis in beneficiis. plis erit in pe-
nis. **S**ed ipsi dicunt. ego habeo dispensacionem. **D**ic mihi
Nunquid tecum dispensare potest papa. vt sis auarus. icō-
gregando diuitias. vt accipias et non deseruias in missis ⁊

f. iij.

Capitulum

Vctatum

Foris canonicis. vt res ee cleſie retineas v^l expendas. Dico
tibi ſm Noſtien. q^d ſic diſpenſare eſt cum licencia pape in in
fernum intrare. ⁊ nota bene hoc aduerbiū ſic. Quia diſpen
ſare ſine neceſſitate eſt infernū cum licencia intrare. **I**tem
aliqui dicunt et replicant. Nobilis ſum aut doctor ſive ma
giſter in theologia. et ſic ad honorem meum multū idigeo
Reſpondit beatus Bern. dicēs. Si glorioſus coram homi
nibus eſſe velis. accipe de patrimonio tuo. quia de elemoſi
nis hoc non licet. Et ſtatim ſubdit. De altari tibi viuere cō
ceditur. Non autē luxuriari aut ſuperbire. aut pōpas exer
cere. **I**tem plures reperuntur clerici. qui per totam vitā
ſuam congregant ⁊ theſaurizāt. vt in fine vite ſue teſtamē
tum diſponāt. Vel eccleſiam ornamentis picturis et tabulis. vel
vt ſuis caris amicis. preſpiteris preſencias ordiunt in eorū
anniuerſarijs uō propter neceſſitatem. ſed ppter vanā glo
riam. Melius utiqz eſſet huiusmodi bona in manū paupe
rum criſti egentius erogare. Sicut fecit Venerabilis Guil
helmus pariſienſis epūſ prout de eo in libro apū legitur. Si
militer in eodem libro legit^r ⁊ alio venerabili archiepiſcopo
Mauritio nomie. Ubi inter cetera laudū eius pconia nar
ratur q^d ipſe erat ſibi valde parcus. pauperibus vero largiſ
ſimus. vir em cū paciēcia potuit videre q^d procuratores ſui
pro tota familia ſua de die tres aut quatuor libras expen
derent. cum tamen eius elemoſinarius omni die decem aut du
odecim libras erogaret. Item cū predictus epīſcopus cōpū
taret annos reddit⁹ ſue dyoceſ^{is} ad duo decim milia libras
dixit iconomis ſeu pcuratoribus ſuis. De his duo decim mi
libus libris argēti p familia noſtra et victu nōo duo vel
tria milia ad mai⁹ fuitis. In reliquis redditi⁹ nihil inuis
habeo pauperū ſūt. Et iteo pauperib⁹ distribuēda ſunt. qz
me ſub iuſto iudice ſtrictiſſimā rationez ⁊ conpensationem
reddere oportet. Quanti aut ſit periculi plura habere bene
ficiā eccleſiaſtica in prenarrato libro narratur vbi ſic ſcribī

tur. Volo ut quicumque hic legerit sciat me eo anno domini
 fuisse parisiense. Ubi venerabilis Guillelmus episcopus parisiensis
 qui in theologia reuerat convocatoem fecerat fratrum pre-
 dicatorum in generali congregatoem doctorum et magistrorum
 preposita questione de pluralitate beneficiorum habita lon-
 ga controuersia et disputacione. Tandem finaliter et batus
 et conclusum fuit per dictum episcopum Guillelmum et per ma-
 gistrum hugonem fratrem ordinis predicatorum et per car-
 dinales Romane curie scilicet Gansfredum et alios duos. quod
 plura beneficia diuino modo unum quindecim libras in oete pa-
 risiensis ualderet et sic simul possidere non posse. Et hec con-
 clusio postea in diuersis disputacionibus generaliter est ap-
 probata. Itaque ante tres annos episcopi predicti etiam habita fuit
 sollemnis disputatio in predicta materia. In qua omnes do-
 ctiores theologie unanimitate predictam conclusionem conclu-
 serunt. Exceptis duobus quorum unus fuit magister Phi-
 lippus cancellarius parisiensis et magister Arnoldus. Post
 modum episcopus Ambiensis. Quomodo autem cum predicto philippo
 contigit audiamus. agonizante predicto philippo predictus
 Guillelmus episcopus parisiensis cum ex caritate uisitauit rogans
 eum humiliter ut suam opinionem de pluralitate beneficiorum
 corrigeret seu deponeret. ac sua beneficia uno excepto resigna-
 ret. promittens ei quod si conualesceret. tunc uellet ei de redditibus
 ecclesie cathedralis puerere. Ille noluit et dixit se suam
 opinionem experiri alibi uide licet an danabile sit plura pos-
 sidere beneficia. Et sic mortuus est. Post paucos dies cum pre-
 dictus episcopus matutina nocte orare uellet. uidit inter se et lu-
 men umbram horribilem. hoc uidens signauit se signo crucis
 et precepit ei per uomen domini nostri ihesu cristi. quod si possibile
 esset quod tamen ei loqueretur. Cui in hec uerba umbra respon-
 dit. Alienus sum a deo. sed tamen misera creatura eius sum. Et
 episcopus ait. Quis es tu. Qui respondit. Ego sum philippus mi-
 serimus cancellarius parisiensis et eterna et amarissima morte

dānatus. Dixit episcopus. **I**n huius damnationis que e caus
sa. Respondit. Tres sunt cause. **P**rima est. Recentes ann
os fructus cōtra pauperes tūm de reseruari. **V**eteres quos
habui in vsus pauperū non distribui. cum tamen illorū es
sent. **S**ecūda. Quia pluralis in beneficijs. **E**t cōtra ve
ritatem et sententiam plurimorum o ppiniones meā de plu
ralitate beneficiorū resensui. **T**ercia causa 7 illa e gra
uissima omnium. Quia vitio luxurie publice in scandalū ml
torum multo tempore laboraui. **D**omi frater muleū preamā
de hoc aduerte. **S**i habes aures audiēdi audi et itellige sta
tum tuum damnosum et scandalosum. **N**oli pl⁹ diligere tu
am dyabolicam dalidam quā deū. **V**itium luxurie quā eter
na gaudia. **F**etidam meretricem q̄ gloriosam virginē ma
riam. et immundam peccatricem vitam plus quā cōuersa
tōem sanctaz. et deo caram. ne tibi contingat sicut huic Phī
lippo miserrimo doctori 7 cancellario damnato. **Q**ui etiaz
interrogauit episcopum. **E**st ne mūdus finitus Respondit
episcopus. **V**alde miror te esse litteratissimum virum. et hoc
interogas. cum me adhuc viuū cernas. et me et omnes vi
uentes necessario sit prius mori anteq̄ mund⁹ finitur. **C**ū
damnatus. **N**oli de hoc mirari. **Q**uia nec sciencia. nec op⁹
nec ratio est apud inferos quo tu properas. **E**cclēsiastes. ix.
Et hec dicens umbra emanuit. **E**piscopus autē hāc visionē
clericis suis in predicatione recitauit. **I**tem d̄ hac materia
et de terminatōne doctorū tangit sanctus. **T**ho. **I**n quoli
beto suo. xi. **V**olens etiaz si quis dubitaret an liceat habere
plura beneficia. et manente tali dubitatōe plura ad huc re
tinet beneficia periculose committit. **E**t sic absq̄ dubio pec
cat. utpote magis amans lucrum temporale quaz ppriam
salutem. **E**t sic facit contra doctrinaz beati Augu. **Q**ui sic
ait. **E**lige certum 7 dimitte incertum. **S**ed pessima malicia
excecat eos. **U**t non videant viā qua itur ad astra. **E**t hec
de octano capitulo